

O'yinlar yordamida ingliz tilini maktabgacha yoshdagi bolalarga o'rgatish

JDPU Fiziologiya va gigiyena kafedrasida o'qituvchisi

Abdurasulova Kamola

Alimova Madina Muzaffar qizi

JDPU Maktabgacha ta'lim fakulteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'rgatish usullari yozilgan bo'lib hozirda ingliz tili dunyo tili bo'lib bormoqda shuning uchun ingliz tili ta'limini maktabgacha ya'ni bog'cha yoshidan boshlash kerak maqola shu haqida ma'lumotlar bilan boyitilgan.

Kalit so'zlar: Chet tili, so'zlar, fonetika, qoida, metodika, green, red, tasty.

Аннотация: В данной статье описаны методики обучения английскому языку детей дошкольного возраста, а сейчас английский язык становится мировым языком, поэтому обучение английскому языку необходимо начинать с дошкольного возраста, статья обогащена информацией об этом.

Ключевые слова: Шет тили, сўзлар, фонетика, правило, методика, зелёный, красный, вкусный.

Anotation: This article describes the methods of teaching English to children of preschool age, and now English is becoming a world language, so English education should be started from preschool age, the article is enriched with information about this.

Key words: Shet language, words, phonetics, rule, methodology, green, red, tasty.

Hozirgi kunda nafaqat maktab, litsey, kollej o'quvchilari va oliy o'quv yurtlari talabalariga, balki M. T. M. tarbiyalanuvchilari va turli sohada ishlovchi xodimlarga ham chet tilini, xususan, ingliz tilini o'rgatish yo'lga qo'yilgan. Buning sababi bor, albatta. Iqtisodiy, fan va madaniy jihatdan rivojlangan davlatlarning tillarini o'rganish jahon ilm- fani va taraqqiyoti yutuqlarini egallashning bosh omilidir.

Til o'rganish ham yosh davrlariga bog'liq. Psixologlarning fikricha, bolalar kattalarga nisbatan tilni tez va oson o'zlashtiradilar. Bolalarda til o'rganishga bo'lgan tabiiy moyillik, ularda taqlid qilish xususiyati kuchli ekanligi, kattalarga qaraganda bolalar vaqtining ko'pligi buning asosiy sabablaridandir. Shuni e'tiborga olish kerakki, 6–7 yoshli bolalar ma'lumotlar ma'nosini tushunib emas, uni mexanik tarzda yodlaydi. Shuning uchun boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'rgatishni grammatik tushuncha berishdan boshlamaslik zarur. Aks holda chet tilini o'rgatishning dastlabki qadamidanoq bolani zo'riqtirib qo'yish va qiziqishini so'ndirib qo'yish mumkin.

Shunday ekan, kichik yoshdagi bolalarga xorijiy tilni o'rgatish ancha mushkul va mas'uliyatli. Bolalarga ingliz tilini mazmunli va qiziqarli o'rgatish uchun quyidagi usullardan foydalanish mumkin:

- qo'shiq va she'rlar orqali tushuntirish yoki esda qolishi qiyin bo'lgan, ma'noga ega bo'lmagan harf yoki birikmalarni kuyga solib o'rgatish.

Bunga misol qilib, bolalarning ingliz tili alifbosini qo'shiq qilib o'rganishlari shunchaki yodlashdan ko'ra samarali ekanligini ko'rsatish mumkin.

- aqliy va jismoniy harakatlar bilan bo'g'liq bo'lgan o'yinlar;

- multfilmlar; Bolalar til o'rganish mobaynida multfilmdagi gaplarni tushunmasada, multfilm qahramonlarining harakatlari orqali ular ishlatayotgan so'zlarni tushunishga intiladi. Bu esa bolalar uchun qiziq va til o'rganishlari uchun samarali yo'l.

rol ijro etish (role play) o'qituvchi biror ma'lumotni, masalan, hayvon yoki qushlarning nomlarini o'rgatayotgan paytda rol orqali ijro etishi yoki bolalarga ijro ettirishi lozim. Misol uchun: bir o'quvchi itning vovillashi, mushukning miyovlashini

ko'rsatib bersa, boshqa bir o'quvchi bu tovushlar qaysi hayvonga tegishli ekanligini bilib, uning inglizcha nomini aytishi zarur.

- mavzuga oid muhit; O'qituvchi mavzusiga qarab o'sha muhitni yaratib bera olsa, bolalar tilni yaxshi o'rganishadi. Masalan: traveling, birthday, in the kitchen va boshqalar. Traveling (sayohat) mavzusida o'qituvchi sayohat uyushtirishi, sayohatga qanday vositalar orqali (foot, bicycle, automobile, train, boat, airplane) borish mumkinligi, qayerlarga sayohat qilish (Tashkent, Samarkand, Bukhara, England, USA) muhimligi haqida ma'lumot beradi. Bu hoi o'quvchilarning so'z boyligini, til imkoniyatlarini kuchaytiradi, dunyoqarashini o'stiradi.

topishmoqlar; Bolalarda topishmoqlarning javobini topishga qiziqish kuchli. Shuning uchun o'qituvchi topishmoqni ingliz yoki o'zbek tilida aytisada, uning javobini bolalardan ingliz tilida aytishini talab qilishi lozim. Shunda bolalar so'zlarni tez o'rganishadi.

- amaliy mashg'ulotlar (mevalar va boshqa oziq-ovqatlarni tatib ko'rish, gullarni hidlab ko'rish); Bu jumlaning bir amaliyotchi psixologning fikrlari bilan izohlash mumkin: " Bolalarning esida biror narsaning mahkam o'rnashib qolishini xohlovchi pedagog bola sezgi organlarining mumkin qadar ko'prog'ini ko'zi, qulog'i, tovush organi, muskul sezgisi va, hatto, agar iloji bo'lsa, hidlash va ta'm bilish organlarini esda tutib qolish jarayonida qatnashtirishga harakat qilishi kerak». Masalan: o'qituvchi bir o'quvchining olmani tatib ko'rish paytida uning rangi qizil (red) yoki yashil (green), ta'mi shirin (tasty) haqida ma'lumot berishi va boshqa o'quvchilarga ham mevalarni yedirib, u bolalardan o'sha meva haqida inglizcha ma'lumotlar berishini talab qilishi lozim. Bu hoi bolaning keyingi o'rganishlarida ham yordam beradi. O'qituvchi o'quvchilardan ranglarning inglizcha

nomini so'rab qolsa, bola darrov meva yegan paytini eslaydi, qizil-red, yashil-green ekanligini tez xotirlaydi. Demak, bunday usuldan foydalanish o'quvchining ma'lumotni uzoq muddatda xotirasida saqlab qolishini ta'minlaydi.

- imo-ishoralar, yuz ifodalari orqali; O'qituvchi bolaga biror gapni gapirganda yoki buyruq berganda, masalan, bu yoqqa kel(come here), kitobni och(open the book), turing(stand up), doskaga qarang(look at the blackboard) kabi gaplarda imo-ishoralardan foydalansa bolaga tushunarli bo'ladi.

- ko'rgazmali qurollar, plakatlar, kitoblar orqali;

ko'zga ko'rinadigan va kundalik hayotda ko'p ishlatiladigan narsa, buyumlarga

yozish. Masalan:eshik(door), kitob(book), stol(table), doska(blackboard),

oyna(window) va shu kabilarga yozish. Bunday narsa-buyumlar doimo ko'zga tushib turishi va amliyotda ko'p qo'llanishi bois, bola bu so'zlarni ixtiyorsiz tarzda o'rganadi.

– yangiliklar orqali; Bilamizki, bolalar qiziquvchan. Ular bir xillikdan tez zerikadi. Shuning uchun ularga har doim bir turdagi usullardan foydalanib dars o'tish emas, balki I bunday usullarni o'zgartirib, yangilab dars o'tish lozim. Aks holda bolalar o'qituvchining qanday dars o'tishini fahmlab olishadi va bunga tayyorgarlik ko'rishadi. Usullarni yangilab dars o'tish bolalarning intilishlarini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda,kichik yoshdagi bolalarga til o'rgatish majburiyat sifatida emas, qiziqarli mashg'ulot tarzida olib borilishi, bir necha samarali usullardan foydalanib dars o'tish ularning kelajakda oladigan bilimlari uchun poydevor bo'lib xizmat qilishi mumkin. Bolalarga chet tillarini o'rganish qanchalar muhimligini tabiiy sharoitlar orqali to'g'ri tushuntirib borilishi darkor.Chunonchi, buyuk mutafakkir Abu Nasr Forobiy ham ko'plab xorijiy tillarni mukammal bilgan, bu tillarda bemalol gaplasha olgan hamda shu tillarda ijod qilgan. Bunday imkoniyat allomaning dunyo ilm- fanini o'rganishga, buyuk ishlarni amalga oshirishiga turtki bo'lgan. Zero, Navoiy bobomiz aytganlaridek, «Til bilgan — el biladi».

So'nggi yillarda ingliz tilini o'qitishni boshlash uchun yosh chegarasi tobora qisqartirildi. Qoida tariqasida, to'rt yoshli bola allaqachon darslarga to'liq tayyor deb hisoblanadi. Ma'lumki, erta yoshning chet tilini o'zlashtirish imkoniyatlari chinakamiga beqiyosdir. Hatto K.D.Ushinskiy ham shunday deb yozgan edi: “Bola biz bir necha yil ichida o'rgana olmaydigan darajada chet tilini bir necha oyda o'rganadi”. Zamonaviy ta'lim makonida ta'lim va tarbiyaning asosiy maqsadi har tomonlama rivojlangan shaxs, barkamol shaxsni shakllantirishdan iborat. Bunday shaxsni shakllantirishga maktabgacha yoshda chet tilini o'rgatish o'ziga xos hissa qo'shadi. Chet tillarini o'rgatishning asosiy maqsadi - bu mavzu orqali bolaning shaxsiy rivojlanishi, ya'ni. zamonaviy dunyodagi ko'p tilli va ko'p madaniyatli vaziyatga moslashish uchun uni yangi til dunyosi bilan tanishtirish uchun qulay sharoit yaratish.

Chet tilini o'zlashtirish uchun maktabgacha yosh o'ziga xosdir. Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologiyasini hisobga olgan holda aytishimiz mumkinki, ular nutqning fonetikasi va intonatsiyasiga ayniqsa sezgir, shuning uchun ta'limning boshlang'ich bosqichining asosiy vazifasi bolalarda to'g'ri talaffuzni shakllantirish bo'lib, unga turli mashqlar va maxsus didaktik mashqlar yordamida erishish mumkin. fonemik eshitishni, shuningdek nutq nafasini rivojlantirish uchun sinfdagi o'yinlar. Bolalarning chet tilidagi nutqini muvaffaqiyatli o'zlashtirishi mumkin bo'ladi, chunki maktabgacha yoshdagi bolalar o'rganishning keyingi bosqichlariga qaraganda til materialini yanada moslashuvchan va tezroq yodlashlari, to'siq deb ataladigan narsaning yo'qligi, ya'ni ularning ishtirok etishiga to'siq qiladigan inhibe qo'rquvi bilan ajralib turadi. chet tilida muloqot qilishda, hatto o'z ona tilida og'zaki muloqot qilishda zarur ko'nikmalarga va ozgina tajribaga ega bo'lsalar ham.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

2. Avanesova, V.N. Didaktik o'yin va maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish muammosi .
3. V.N. Avanesova // Maktabgacha yoshdagi bolalar o'yinini boshqarishning psixologik muammolari / Komp. N.Ya. Mixaylenko va boshqalar.M.: 1979. - S. 3-9.
- 4.Vygotskiy, L.S. Bolalar psixologiyasi masalalari / L.S. Vygotskiy. - Sankt-Peterburg: Soyuz, 1997.-220 b.
- 5.Ota-onalar bilan ishlashning valeologik jihatlari / EN Weiner. Lipetsk: LGPI, 1998.-51s.

<https://moluch.ru/archive/138/39159/>

<https://goaravetisyan.ru/uz/sekrety-obucheniya-doshkolnikov-angliiskomu-vozrastnye/>